

nunkban, miután az európai humanizmussal való érintkezés a szerencsétlen politikai viszonyok következtében oly hamar megszűnt, csak nagy későn vettek tudomást a külföld mozgalmairól ezen a téren is. Philológiánk nem volt; tőlünk függ, hogy legyen.

Dr. NÉMETHY GÉZA.

PÁRHUZAMOS IDÉZETEK AZ ODYSSEIÁHOZ.

30. Od. 9, 456.

εἰ δὴ ὁμοφρονέοις ποτιφωνήεις τε γένοιο.

Gyulai Gon. most. Vágyakozva néznek rája (a báránykák)
Mintha szólni akarnának,
Szegénykék nem tudnak szólalni.

31. Od. 10, 105. A vízmerítő királyleány a bibliai *Rebekára* és *Goethe Dorotheájára* emlékeztet.

32. Od. 10, 190.

ὦ φίλοι, οὐ γὰρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος οὐδ' ὅπη ἦώς . . .

Arany Rege a csodaszarv. . . . Hej! ki tudja
Merre van a hazánk útja?
u. o. Micsoda föld ez a vidék,
Hogy itt a nap száll keletre
S nem, mint máshol, naplementre.

33. Od. 10, 227. . . δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν.

Arany Pázmány lovag. Visszadöng a tölgyfa padló.

34. Od. 10, 309. πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κίοντι.

Arany Toldi IV, 7. Szörnyen hányta a hab a jövőnek tervén.

35. Od. 11, 19. νῶξ ὀλοή τέταται.

Vörösmarty Z. f. II. Az éjféli . . kiterítí ijesztő szárnyait.

36. Od. 11, 149. skk. Teiresias megjelenésével és jövendölésével egybevethető az a bibliai jelenet, midőn a sirból kikelő Sámuel Saulnak megjósolja végsorsát. (Sámuel 1, 28, 3 skk.)

37. Od. 11, 194.

φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαί βεβλήταται εὐνοίαι.

Arany Toldi IV, 3.

Nádtors lón az ágya, zsombok a párnája,
Isten kék egével földve a tanyája.

U. o. IX, 11. Fejének párnája a szín ágasa volt,
Lepedőt sugárból terített-rá a hold.

38. Od. 11, 206. τρις μὲν ἐφωρμήθηγν, ἔλθειν δέ με θυμὸς ἀνώγειν. |
τρις δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῇ εἵκελον ἦ καὶ ὄνειρψ | ἔπτατ'.

Vörösmarty Z. f. V.

Háromszor fölkel elszánva keresni leányát,
S háromszor megy vissza szegény a szikla tönvéhez.

V. ö. Verg. Aen. 2, 792 skk.

39. Od. 12, 280. ἦ ῥά νυ σοί γε σιδήρεα πάντα τέτοκται.
Tibullus I, 10, 2. Quam ferus et vere ferreus ille fuit.

40. Od. 12, 284. διὰ νύκτα θοήγν.

Verg. Aen. 2, 250. Ruit Oceano nox.

Arany Toldi V, 1. De az éj erdőt vett, csakhamar beronta.

41. Od. 13, 26. δαίνοντο . . δαῖτα.

Arany Bud. hal. VII. Ez nap örömére nagy lakozást laktak.

Arany Éjféli párbaj. Bende vitéz lakodalját lakja.

42. Od. 13, 31. skk.

ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ δόρπιοιο λιλαίεται, ᾧ τε πανῆμαρ
ναιὸν ἀν' ἔλκητον βόε οἴνοπε πηκτὸν ἄροτρον·
ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδου φᾶος ἡελίοιο
δόρπον ἐποίησθαι, βλάβεται δέ τε γούνατ' ἴοντι·
ὡς Ὀδυσσεὶ ἀσπαστὸν ἔδου φᾶος ἡελίοιο.

Biblia Jób 7, 2. Miképen a fáradt szolga kivánja az árnyékot, és miképen a béres várja az ő munkájának végét: azonképen lón az én dolgom.

43. Od. 13, 79.

καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν,
νήγρετος ἡδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα εὐκίως.

Verg. Aen. 6, 522.

Dulcis et alta quies, placidæque simillima morti.

Arany Toldi estéje II.

. . . Jött az édes álom,

A ki legjobb orvos ezen a világon.

44. Od. 14, 55. 17, 380. προσέφηγ, Ἐύμαιε σὺ βῶτα.

Goethe Herm. u. Dor. Klio:

Doch du lächeltest drauf, verständiger Pfarrer, und sagtest.
Voss, Luise:

Darauf antwortetest du, ehrwürdiger Pfarrer von Grünau.

Vörösmarty Z. f. VI.

Monda, s te erre szelid hangon, deli Hajna, feleltél.

45. Od. 14, 73. ἔθνεα χοίρων.

Arany Toldi II, 1. A malacznép sí-rí.

46. Od. 14, 112. Az egész jelenettel v. ö. Arany Toldi IV, 12.

47. Od. 14, 169. ἡ γὰρ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἑμοῖσιν
ἀχνύται, ὁππότε τις μνήσῃ κερδοῖο ἄνακτος.

Arany Toldi IV, 14.

Hagyd el, kérlek, hagyd el e fájós beszédet.

48. Od. 14, 196.

ῥηιδίως κεν ἔπειτα καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα
ὄβ τι διαπρήξαιμι λέγων ἑμὰ κήδεα θυμοῦ. . . .

Arany Toldi IV, 14. Itéletnapig is elhallgattam volna.

• • • 13. S tán a szó belőle, míg a világ folyna.

49. Od. 16, 15.

κόσσε δέ μιν κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ
χεῖράς τ' ἀμφοτέρας · θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ

Arany Toldi IV, 8.

Ki (Bence) nagy zokogással nyakába borulva
Igy szólott Miklóshoz egy kis idő múlva.

Arany Toldi X, 3.

Mikor Toldi Miklós letépte lováról
S minden port lecsókolt ránczos orczájáról.

50. Od. 16, 241. σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον.

Arany Toldi VI, 15. Édes apámnak is hallám vitézségét.

51. Od. 17, 218.

ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὅμοιον.

Similis simili gaudet.

Plerumque similem ducit ad similem deus.

Megleli zsák a feltjét.

Biblia Máté 15, 14. A vakoknak vak vezérek; ha pedig a vak vezetí a vakot, mindketten a verembe esnek.

52. Od. 17, 269. δαῖτα τίθενται.

Erd. Népd. II, 321. Őszszel teszünk lakodalmat.

53. Od. 17, 316. βαθείης . . ὕλης.

Arany Bor vitéz: Kün az erdő mély árnyat hány.

54. Od. 17, 454.

. . οὐκ ἄρα σοὶ γ' ἐπι εἶδαι καὶ φρένες ἦσαν.

Catullus Peleus és Thetis 175.

malus hic celans dulci crudelia forma consilia.

Vörösmarty Az úri hölgyhöz :

Szép és dicsó, s lélekben oly setét,
Milyen derült arczodnak hajnala.

55. Od. 19, 163.

οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.

Engem sem a gólya költött.

Ágról szakadt.

Arany T. sz. III, 34. Kőszülötte (gyöngéd szidás).

Népdal: Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél,
Piros pünkösöd napján
Hajnalba születél.

56. Od. 19, 203. ἴσχε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτόμοισιν ὄμοια.

Hor. A. P. 151. veris falsa remiscet.

Arany Vojtina ars p.

Győzz meg, hogy a mi látszik, az való;
Akkor neved költő lesz, nem csaló.

57. Od. 19, 595.

λέξομαι εἰς εὐνήν, ἧ μοι στονόεσσα τέτυκται,
αἰεὶ δάκρυσ' ἔμοῖσι πεφυρμένη.

Biblia Zsoltár 6, 7. Elfáradtam fohászkodásimban, megmostam minden éjjel az én agyamat, és könnyhullatásimmal megdöntöttem nyoszolyámat.

58. Od. 21, 85. νήπιοι ἀγροῖωται, ἐφημέρια φρονέοντες.

Cic. de off. 4, 11. Sed inter hominem et beluam hoc maxime interest, quod hæc tantum, quantum sensu movetur, ad id solum, quod adest quodque præsens est, se accomodat paulum admodum sentiens præteritum aut futurum.

59. Od. 21, 429. . . καὶ ἄλλως ἐψιάσθαι
μολπή καὶ φόρμιγγι. (Gúnyosan.)

Arany Keveháza: Hej Béla, most, hej Kadosa,
Kemény táncz lesz ez a tusa.

60. Od. 22, 25. skk. E jelenettel v. ö. Egri leány III. szakaszát.

61. Od. 22, 27. οὐκέτ' ἀέθλων ἄλλων ἀντιάσεις.

Arany Toldi II, 12. E csapás utolsó szélütése léssen.

62. Od. 22, 33. ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο.

Verg. Aen. VI, 866.

Sed nox atra caput tristi circumvolat umbra.

Biblia Sámuel II, 22, 6.

A halálnak hálója vettetett vala meg nékem.

Zsoltár 18, 6.

A pokolnak kötelei körülvettek volt engemet.

Kisfaludy K. Mohács :

Hollószárnyaival lebegett a zordon enyészet.

Arany B. h. XII.

Hálója halálnak szemeit környezte.

63. Od. 24, 318.

ἀνὰ βίνας δέ οἱ ἤδη δριμύ μένος προύτυψε

Arany Toldi VI, 12.

Mintha tít szúrnának orra czimpájába,

Vagy mintha alatta reszelnének tormát,

Tekerő nyilallást érze olyan formát.

64. Od. 24, 147. skk. V. ö. Arany Toldi VI, 10. 11.

Dr. CSÉNGERI JÁNOS.

PETŐFI ÉLETRAJZA NÉMETŰL.

A mult év nyarán egy vaskos könyv *) jelent meg Petőfiről Lipsésben. A magyar lapok nagy méltánnyalattal s okos embert gondolkozóba ejtő magasztalásokkal fogadták, a nélkül azonban, hogy a könyv tartalmának habár csak egy részletéről is alaposabb, behatóbb bírálatot igyekeztek volna mondani. Mi ugyan hozzá vagyunk szokva a napi sajtónak jobbára fölületes véleményalkotásához ; nem is kívánjuk, hogy oly műről írjanak behatólag, mely szakembernek is gondot ad : de az alaptalan magasztalásokat ez úttal mégis kiválólag abban a körülményben keressük, hogy a könyvhöz maga Jókai írt előszót. Ez előszó *korszakkalotónak* mondja Fischer művét s oly túlzó dicsérettel szól róla, a milyen egyetlen magyar monographiát sem illet meg. E kitűnő munka — írja Jókai — gondosan összegyűjté mind amaz apró részleteket, a melyek Petőfi szellemi alakját egészsze tömörítik, költészetét kimagyarázzák ; helyesen ítélve meg annak egyes fásisait, fordulatait s mindenütt fel-

*) *Petőfi's Leben und Werke. Von Alexander Fischer. Eingeführt von Maurus Jókai.* Leipzig. 1889. 8°. XVI, 628 l.